

העם

קולות מתחת האדמה

מודעות הבחירות של כל המפלגות מגנות להשכיח את הבעיות האמיתיות של הי מדינה. האזרה הטורח לקראן, יכול להש לות את עצמו כי לישראל אין בעיות, זולת חיכוכים מגוחכים בין כמה עסקי גים קשישים, שאבד עליהם הכלח.

אך הבעיות האמיתיות של המדינה לא נעלמו. כמו הרגעש לפני התפרצותו, הן משמיעות מדי פעם רעמים תת־קרקעיים. השבוע היו כמה תזכורות כאלה, שהיה כהן כרי לעורר מחשבה בלב אזרחים הדואגים לעתיד מדינתם:

● ברמלה פרץ פוגרום עקוב־דם, כאשר המון של ישראל השניה תקף את שוכני הגטו הערבי בעיר (ראה להלן). היה זה סימפטום לאחת הבעיות המסוכנות ביותר לעתיד המדינה: החרפתה המתמדת של השינאה בין הרוב העיברי והמיעוט הערבי במדינה, העלולה להוליד פוגרומים מכאן ומתרתם מכאן.

הפוגרום של רמלה מבטא גם בעיה מסור כנת שניה של המדינה: התגברות התסיסה בקרב ההמונים הבלתי־מרוצים של ישראל השניה. תסיסה זו מכוננת כיום נגד ה־ שכנים הערביים, אך יכולה לפרוץ בכל רגע נגד המישטר השולט במדינה.

● בג'דה נפגשו מלך סעודיה ונשיא מצריים (ראה במרחב). אם יצליחו לשים קץ למלחמה בתימן, עשוי הדבר לעזור לעבד־אלנאצר להתגבר על השפל הומני בו הוא נמצא כעת, לשים קץ להפוגה הקיימת בין ישראל ושכנותיה.

● ברמת־גן נערך אירוע משמח יותר — פתיחת המכביה (ראה ספורט). אולם גם מופע זה מרמז על בעיה ה־ הולכת ומחריפה: הצורך למצוא יסוד חדש לזיקת היהודים בעולם לישראל, אחרי שכל ההגדרות הישנות התרוקנו מתוכן.

● בירושלים זנה הממשלה בחוק לשון הרע (ראה להלן). המבטא שני תהליכי כים מסוכנים ביותר: התערערות הדמוקרטיה והתגברות כוחם של עסקני־הדת ב־ מדינה.

כל הבעיות האלה תישארה, עלולות ל־ הביא להתפרצויות זועמות של ה־הגעש — אחרי שכל מודעות־הבחירות, הכול־ עות מיליוני ל־י, תישכחנה.

רמלה

חפוגרום

לא רוצים ערבים! לא רוצים ערבים! מאות פרצופים משולהבים שטפו את רחוב הרצל, רחובה הראשי של רמלה, על כביש ירושלים תל־אביב. מאות וזוגות יריים הת־ נופפו בתנועות זעם. "מות לערבים!" זעקו כמה מפגינים שנעצרו, והוסיפו להשתולל בתוך ניידות המשטרה.

בשכונה הערבית החשוכה לא נראתה נפש חיה. מאחורי תריסים מוגפים רעדו מפחד תושביה הערביים של רמלה. מדי פעם זיעזע מטר אבנים, מלווה ביללות היסטי־ ריות, את דממת הלילה.

ערבי ישיש, שאחר לשוב לביתו, נתקע בין כמה מאות צעירים משולהבים, ש־ כיתרו אותו מכל הצדדים. הוא הביט ב־ פניהם, לא הבין מה רוצים ממנו.

לא־טלאס נסגר המעגל. היה חסר רק שמישהו יתן את האות. "מות לערבים!" גשמעה לפתע זעקה הסטרית, שקרעה את הדממה המתוחה. מאות יריים מחוצות ל־ אנורפים, ניתשו על ראשו של הישיש שכרע תחתיו, מתכוסס בדמו.

שתי ניידות, שנועקו למקום, הצילו אותו, ברגע האחרון, ממתת תחת רגלי ההמון ה־ ניסער.

"קדימה לשכונת הערבים!" "ער־ בי עובר ברחוב השוק!" גשמעה קריאה מרחוק. השמועה פשטה כהרף עין. נחיל עצום של מפגינים צוחים במלוא גרונם שטף את השוק הישן, חיפש בכניסות ה־ בתים ובסימטות העקלקלות, אך לשוא. "הוא הצליח לברוח", צרח מישהו, "קדימה לרחוב של הערבים!"

"קדימה לרחוב של הערבים!" ענו אל־ סיים גרונות צורכים. ההמון פנה שוב לכיוון הגטו הערבי הישן. ממול נראתה חומה חיה שוטרים חובשי כובעי־ פלדה וחמושים באלות. ההמון המשך ב־ הסתערותו. האלות הונסו. צריחות, קללות

תצפית

● צפה בכל רגע לנסיון נואש למנוע את הופעת "רשימת העולם הזה — כוח חדש" עלידי פרובוקציה. מוסדות מסויימים קיבלו הוראה למצוא בכל מחיר תואנה שתאפשר לסכך את ראשי הרשימה בפלילים.

● דוד בן־גוריון יציע לרפ"י להכריז על הקמת פיעה בשם "נאמני מפא"י". בשם רפ"י, הסביר בן־גוריון, יש להשתמש רק לצורך ההופעה הנפרדת בבחירות, אולם ראשי רפ"י אינם מוותרים על חלקם במפא"י, ולאחר שאשכול וחבריו הסגירו את מפא"י לידי אחדות־העבודה, נשארו, למעשה, הוא ואנשיו הנאמני נים היחידים השומריים על מפא"י ה־ מקורית. בן־גוריון יסביר כי סיעת נא־ מני מפא"י אינה מו־ תרת על מאמציה ל־ השיג שוב רוב ש־ יאפשר לה שלטון מלא במפא"י.

● התערבות פעילה של הי רבנות הראשית תמנע עלייתם של מומחים לאי יהודיים, שהתי נדבו לשנת שו־ רות בישראל. התנועה הציונית הכי ריזה בכל האוניבר־ סטיות באמריקה על גיוס מתנדבים מו־ חים בשטח הרפואה, הסכניקה והחינוך, לשנת שירות בי־ש ראל. הכוונה היתה להתנדבותם של יהו־ דים, אולם לקריאה נענו בעיקר לא־יהו־ דים. הרבנות חוש־ שת כי שירותם של מומחים אלה בישרי ביי־העולים יביא לגל של ניסואי־תערובת.

● גורמים שוי נים יעשו מא־ מצים להרבות היצול במחנה הערבי בישראל. גורמים אלה יעודדו הופעתן של מיספר גדל והולך של רשי־ מות־מועמדים ער־ ביות לכנסת, כדי להביא לכך שחלק ניכר של הקולות ה־ ערביים ילך לאיבוד, כתוצאה מהצבעה עבור רשימות אלה, אשר רק חלק קטן מהן יעבור את אחוד־ החסימה.

● צעירי הי מפא"ל יתפלגו. לאחר שראשי המיי־ מרת הצעירה של ה־ מפלגה, שהם עוב־ דים שכירים במרכז הקאסטל, הסכימו כי כנציג הצעירים ל־ רשימת המועמדים יופיע מזכיר המפ־ לנה משה קרונה, תישמע תביעה תקי־ פה מהסניפים להע־ מיד כנציג הצעירים את ראש ישיבת בני־עקיבא בכפר הראויה, משה צבי נריה.

● ציבור העתונאים יתקשה מאד בניהול מאבק מעשי ב"חוק לשון הרע". אחת הסיבות: הפירוד בין אגודות העתונאים בערים השונות. האיגוד הירושלמי, המקורב לממשלה, מתנגד לפעולות הריפות. סיבה חשובה יותר: גינוי האינטרסים בין העתונאים השכירים, שרובם רוצה במאבק חריף, לבין עורכי העתונים היומיים, שרובם הגדול (בעיקר בלועזית) הם עסקני המערך. כתוצאה מחוסר היכולת להשיג הסכם, השמינו העתונאים עד כה רק הכרזות, לא נרתמו למאבק ממשי.

● בן־גוריון לא ירפה ממשנה דין. גילויי קיביה נועדו, בין השאר, להפחיד את דייג, כי למעשה טען בן־גוריון שדיין קיבל וביצע פקודה שהיא פשע פלילי לפי חוקי ישראל. דיין אמנם מיהר להכחיש את הטענה, אך הוא הבין את הרמז, מבקש לפייס את בן־גוריון כדי למנוע גילויים נוספים על עברו.

מפולפלות, וקריאות־גנאי התערבבו בקולות הגניחה של פצועים, וקולות הצפירה של ניידות שהגיתו מכל פינה.

"חורה לרחוב הרצל!" בקעה צעקה מתוך ההמון. מאות מפגינים הסטריים פנו ל־ אחור, הסתערו מחדש על הרחוב הראשי, ניפצו תוך כדי כך את חלונות הראווה של כמה חנויות.

בתחנת המשטרה ברמלה מצא מיקלס ערבי זקן, שלא הספיק להגיע הביתה לפני פרוץ המהומות. הוא ישב על מדגות

המון יהודי בשעת הפוגרום

...לא נרשה שבחורה יהודיה תלך עם ערבי

הפצוע הערבי מחמוד

הרוג התאונה גראזי

...נחרג אותם אחד־אחד

התחנה, נפחד ורועד מרוב התרגשות. בגין לשלפון! תחנת המשטרה ברמלה דמתה למיצר נצור. ניידות צופרות נכנסו ויצאו, פלטו תיגבורות שוטרים, שהגיעו מרחובות, מנס־ציונה, מפתח־תקוה ומירדן שלים. אמבולנסים עמוסים לעיפה חמקו בצפירות מחרישות־אוזניים.

בתוך התגודדו בני משפחותיהם של כמה מהעצורים. "איזה משטרה מלוכלכת!" הת־ מרמרו אחדים, "במקום לעצור את הערבים, הם תפסו דחקא את החבורה שלנו!"

אם לא אירע השבוע ברמלה אסון, אם לא נשפך דם רב, יש להודות על כך קודם כל למשטרה. השוטרים ניסו להרגיע את ההמון הנוזעם, נמנעו משימוש מיותר (המשך במעוד 14)